

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Навчально-науковий інститут воєнної історії

Кафедра воєнної історії України

ЗАТВЕРДЖУЮ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ” (ОК 1)

з підготовки курсантів Національного університету оборони України

Ступінь вищої освіти	бакалавр
Освітньо-наукова програма	“Фізичне виховання і спорт у Збройних Силах”
Галузь знань:	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність:	017 “Фізична культура і спорт”
Спеціалізація:	“Фізичне виховання і спорт у Збройних Силах”
Цикл	професійної підготовки
Статус навчальної дисципліни:	обов’язкова
Форма здобуття освіти:	денна, заочна
Мова навчання:	українська

Робоча програма навчальної дисципліни “Історія України та української культури”, циклу загальної підготовки курсантів за освітньо-професійною програмою “Фізичне виховання і спорт у Збройних Силах” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 017 “Фізична культура і спорт”, спеціалізацією “Фізичне виховання і спорт у Збройних Силах”.

Розробники програми:

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри воєнної історії України

Протокол від “20” серпня 2024 року № 1

Робоча програма навчальної дисципліни “Історія України та української культури”, циклу загальної підготовки курсантів за освітньо-професійною програмою “Фізичне виховання і спорт у Збройних Силах” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 017 “Фізична культура і спорт”, спеціалізацією “Фізичне виховання і спорт у Збройних Силах”.

Розробники програми:

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри воєнної історії України

Протокол від “20” серпня 2024 року № 1

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3 кредити ECTS. Загальна кількість годин – 90 годин. Для денної форми здобуття освіти: кількість аудиторних годин – 54 год. кількість годин самостійної роботи – 36 год. Для заочної форми здобуття освіти: кількість аудиторних годин – 10 год. кількість годин самостійної роботи – 80 год. Індивідуальні завдання - презентації за темами семінарських занять; - есе за проблематикою навчальних занять - екзамен	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка	Дисципліна історія України та української культури	
	Спеціальність: 017 Фізична культура і спорт Спеціалізація: Фізичне виховання і спорт у Збройних Силах	Рік підготовки:	
		1-й	
		Семестр	Навчальний збір
		1	1
		2-й	
		Семестр	Навчальний збір
		Лекції, год.	
		16	6
		Семінарські заняття, год.	
	Освітній ступінь – бакалавр	14	–
		Групові заняття, год.	
		24	4
		Практичні заняття, год.	
		-	-
		Групові вправи, год.	
		–	–
		Самостійна робота, год.	
		36	80
		Індивідуальні завдання: 6 год	
		Підсумковий контроль, год.: екзамен	
		2	2

2. Мета та заплановані результати навчання

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Історія України та української культури” яка складена відповідно до освітньої програми професійної підготовки зі спеціальності 017 “Фізична культура і спорт” та спеціалізації “Фізичне виховання і спорт у Збройних Силах”, є надання курсантам знань про найважливіші проблеми історії України та української культури, ознайомлення їх з історією культурного розвитку українського народу та з різними підходами та концепціями. Засвоєння цих знань сприятиме формуванню у курсантів патріотизму, громадянської відповідальності та світогляду, орієнтованого на загальнолюдські гуманістичні цінності.

2.2. Компетентності, які набуваються під час засвоєння навчальної дисципліни:

- здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями;
- здатність реалізовувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність працювати в команді;
- здатність планувати та управляти часом;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатність до безперервного професійного розвитку.

2.3. Заплановані результати навчання:

- курсант повинен бути спроможний:
 - здійснювати аналіз суспільних процесів у сфері фізичної культури і спорту, демонструвати власне бачення шляхів розв’язання існуючих проблем;
 - спілкування українською мовою та іноземними мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування;
 - показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення.

3. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Структура навчальної дисципліни

а) денна форма здобуття освіти

Номери та назви тем	Усього годин	З них		У т. ч. за видами навчальних занять					Індивідуальні завдання	Контрольні заходи
		Навчальних занять	Самостійна робота	Лекції	Семінарські заняття, круглі столи	Групові заняття	Практичні заняття	Групові вправи		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I курс										
I півріччя										
<u>Вступ:</u> Історія України та української культури: предмет і завдання навчальної дисципліни.	2	2								
Тема 1. Стародавня історія України.	6	4	2	2		2				
Тема 2. Державні утворення на теренах України у княжу добу (IX–XIV ст.).	9	6	3	2	4					
Тема 3. Доба козаччини в історії України.	12	8	4	2	2	4				

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 4. Українські землі під владою Російської та Австро-Угорської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.).	6	4	2	2	2					
Тема 5. Національно-демократична революція та визвольні змагання в Україні (1917–1920 рр.).	9	6	3	2		4				
Тема 6. Україна в період радянського тоталітаризму (1920–1991 рр.).	12	8	4	2	2	4				
Тема 7. Україна незалежна, суверенна держава.	14	8	6	2	2	4				
Екскурсія до Національного музею історії України.	6	6				6				
Есе з актуальної тематики курсу навчальної дисципліни	6		6							
Екзамен	8	2	6							2
Всього	90	54	36	2						2
Всього за курс	90	54	36	16	12	24				2
Всього за навчальну дисципліну	90	54	36	16	12	24				2

б) заочна форма здобування освіти

Номери та назви тем	Усього годин	З них		У т. ч. за видами навчальних занять					Індивідуальні завдання	Контрольні заходи
		Навчальних занять	Самостійна робота	Лекції	Семінарські заняття, круглі столи	Групові заняття	Практичні заняття	Групові вправи		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I курс										
1 настановчий збір										
Вступ: Історія України та української культури: предмет і завдання навчальної дисципліни.		4		4						
Тема 1. Стародавня історія України.	6	6				2				
Всього за 1 настановчий збір	6	6		4		2				
1 міжзборовий період										
Тема 2. Державні утворення на теренах України у княжу добу (IX–XIV ст.).			16							
Тема 3. Доба козаччини в історії України.			16							
Тема 4. Українські землі під владою Російської та Австро-Угорської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.).			16							

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 5. Національно-демократична революція в Україні (1917–1921 рр.).			16							
Тема 6. Україна в період радянського тоталітаризму (1920–1991 рр.).			16							
Всього за 1 міжзборовий період			80							
2 підсумковий збір										
Тема 7. Україна незалежна, суверенна держава.	2			2						
Екзамен	2									2
Всього за 2 підсумковий збір	4			2						2
Всього за I курс	90	10	80	6		2				2

3.2. Зміст навчальної дисципліни

а) денна форма здобуття освіти:

№ п/п	Вид навчального заняття	Кількість годин	Із них		Півріччя (курс навчання), номери та назви тем і навчальних занять, навчальні питання заняття, завдання для самостійної роботи	Матеріально-технічне забезпечення	Рекомендована література
			Навчальних занять під керівництвом викладача	Самостійної роботи			
1	2	3	4	5	6	7	8
					1 півріччя 1 курсу		
1.	Л	2	2		<u>Вступ:</u> Історія України та української культури: предмет і завдання навчальної дисципліни. 1. Предмет, завдання та порядок вивчення дисципліни. 2. Україна в історії європейської цивілізації.	Слайди, проектор відеоданих, ПЕОМ	[1, 4, 5, 6, 7, 19, 25, 26, 49]
		6	4	2	Тема 1. Стародавня історія України.		
2.	Л	3	2	1	<u>Тема 1. Заняття 1.</u> Заселення території України, утворення та функціонування перших протодержав. 1. Формування перших державних утворень на землях України. 2. Культура та побут кочових і осілих народів. <u>Самостійна робота.</u> Античні міста-держави північного Причорномор'я	Слайди, проектор відеоданих, ПЕОМ	[4, 5, 6, 13, 14, 16, 17, 18, 26, 27, 30, 33, 41, 72]
3.	ГЗ	3	2	1	<u>Тема 1. Заняття 2.</u> Східні слов'яни: їх культура та побут. 1. Формування племен та племінних союзів слов'ян. 2. Розвиток суспільства, формування етносів, культурні відмінності. 3. Військова справа перших державних утворень на території України. <u>Самостійна робота</u> Теорії походження слов'ян, етимологія назви. Основні гілки слов'ян, їх розселення, племена та племінні союзи. Хто і коли заснував місто Київ (відображення тих подій у пам'ятках сучасної української	Слайди, проектор відеоданих, ПЕОМ	[3, 6, 7, 9, 11, 23, 27, 35, 50, 72,]

1	2	3	4	5	6	7	8
					культури)?		
		9	6	3	Тема 2. Державні утворення на теренах України у княжу добу (IX–XIV ст.).		
4.	Л	3	2	1	Тема 2. Заняття 1. Розвиток державності на теренах України у княжі часи. 1. Розвиток державності в часи Київської Русі та Галицько-Волинського князівства. 2. Розвиток державності на українських землях в Литовсько-Польську добу. <u>Самостійна робота.</u> Культурне життя в часи Київської Русі: мова, релігія та архітектура. Культура та побут в часи Галицько-Волинського князівства.	Слайди, проектор відеоданих, ПЕОМ	[6, 11, 19, 23, 25, 32, 34, 38, 39, 44, 47, 50, 61, 72, 78]
5.	С	3	2	1	Тема 2. Заняття 2. Культура та побут на теренах України у княжі часи. 1. Розвиток культури та побуту в часи Київської Русі та Галицько-Волинського князівства. 2. Культура та побут населення України в Литовсько-Польську добу. <u>Самостійна робота.</u> Перебіг війн у часи Київської Русі та Галицько-Волинського князівства. Розвиток військової справи України у часи Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.	Слайди, проектор відеоданих, ПЕОМ	[15, 16, 17, 18, 35, 40, 50, 58, 70, 73, 83, 84]
6.	С	3	2	1	Тема 2. Заняття 3. Військова справа державних утворень на теренах України у княжі часи. 1. Війни та військова справа в часи Київської Русі та Галицько-Волинського князівства. 2. Війни та військова справа в Литовсько-Польську добу. <u>Самостійна робота.</u> Перебіг та короткий опис війн в Литовсько-Польську добу. Розвиток військової справи України у часи Литовсько-Польської доби.	Слайди, проектор відеоданих, ПЕОМ	[6, 9, 11, 12, 19, 23, 29, 30, 33, 34, 47]
		12	8	4	Тема 3. Доба козаччини в історії України.		
7.	Л	3	2	1	Тема 3. Заняття 1. Розвиток державності в період українського козацтва. 1. Запорозька Січ – основа козацької держави. 2. Національно-визвольна боротьба українського народу під проводом Б. Хмельницького <u>Самостійна робота.</u> Причини, характер та рушійні сили національно-визвольної революції під проводом Б. Хмельницького (1648–1654). Утворення гетьманської держави. Переяславська Рада та її історичні наслідки для долі України. “Березневі статті” 1654 р. Юрій Хмельницький. Поділ України на	Слайди, проектор відеоданих, ПЕОМ	[2, 3, 6, 11, 20, 21, 22, 31, 46, 52, 53, 62, 63, 79, 86]

1	2	3	4	5	6	7	8
					Лівобережну і Правобережну. П. Дорошенко. Боротьба за Правобережну Україну між Московською державою, Річчю Посполитою і Туреччиною.		
8.	С	6	4	2	Тема 3. Заняття 2. Культура та побут українського народу в часи козацтва. 1. Розвиток українського суспільства в добу козацтва. 2. Українська національна традиція (культура, релігія, побут). <u>Самостійна робота.</u> Доба “Руїни” в Україні: причини та суспільно-політичні наслідки. Ліквідація автономії Гетьманщини, Слобожанщини та Запорозької Січі та її наслідки. Депортація козаків на Кубань у 1792 р.	ПЕОМ, проєктор	[2, 6, 9, 12, 13]
9.	ГЗ	6	4	2	Тема 3. Заняття 3. Розвиток військової справи українського козацького війська. 1. Козацьке військо, його організація та озброєння. 2. Військові традиції козацького війська. 3. Війни та військові походи українських козаків. <u>Самостійна робота</u> Конституція П. Орлика 1710 р. – перша конституція та історична пам’ятка України початку XVII ст. Б. Вишневецький, П. Сагайдачний, І. Сірко, Б. Хмельницький, І. Мазепа та їх внесок в історію України.	Слайди, проєктор відеоданих, ПЕОМ	[2, 3, 6, 11, 20, 21, 22, 31, 46, 52, 53, 62, 63, 79, 86]
		6	4	2	Тема 4. Українські землі під владою Російської та Австро-Угорської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.).		
10.	Л	3	2	1	Тема 4. Заняття 1. Розвиток українського суспільства у складі Російської та Австро-Угорської імперій. 1. Політичне та культурне життя українців у складі Російської та Австро-Угорської імперій. 2. Національне та культурне відродження українського народу у другій половині XIX – початку XX ст. <u>Самостійна робота.</u> Від Московії до Російської імперії: теорії походження та міфи. Малоросія та Новоросія: історія походження та міфи. Які декабристські організації діяли в Україні? За що вони боролися? Коли виникло Кирило-Мефодіївське братство? Чим воно займалося? Який мало склад та керівництво?	Слайди, проєктор відеоданих, ПЕОМ	[2, 3, 6, 11, 20, 21, 22, 31, 46, 52, 53, 62, 63, 79, 86]
11.	С	3	2	1	Тема 4. Заняття 2. Українці у військових формуваннях іноземних держав. 1. Українці у армії Російської імперії. 2. Українці в армії Австро-Угорської імперії.	Слайди, проєктор відеоданих,	[6, 11, 12, 19, 24, 33, 34, 39, 48, 51, 56]

1	2	3	4	5	6	7	8
					<u>Самостійна робота</u> Порівняйте становище українців в Австро-Угорській та Російській імперіях на початку XIX ст. Які можна виділити відмінності? Маніфест М. Міхновського “Самостійна Україна”. Україна та українці в роки Першої світової війни. Головні воєнні дії на території України	ПЕОМ	
		9	6	3	Тема 5. Національно-демократична революція та визвольні змагання в Україні (1917–1921 рр.).		
12.	Л	3	2	1	<u>Тема 5. Заняття 1.</u> Боротьба за українську державність у період 1917–1921 рр. 1. Розбудова державності в часи Центральної Ради, Гетьманату, Директорії та Західноукраїнської Народної Республіки. 2. Історичне значення боротьби українського народу за незалежність у період 1917–1921 рр. <u>Самостійна робота.</u> Універсали Української Центральної Ради: від національно-територіальної автономії до незалежної України. Чим була зумовлена зміна цих поглядів керівництва України. За яких умов відбулася злука Української Народної Республіки і Західноукраїнської Народної Республіки 22 січня 1919 року.	Слайди, проектор відеоданих, ПЕОМ	[6, 7, 10, 11, 28, 42, 43, 45, 48, 51, 59, 67, 69, 80, 87]
13.	ГЗ	6	4	2	<u>Тема 5. Заняття 2.</u> Військове будівництво в Україні у період 1917–1921 рр. 1. Відродження українського війська і флоту у період Української революції 1917–1921 рр. 2. Війни України за незалежність у 1917–1921 рр. <u>Самостійна робота.</u> Охарактеризуйте українсько-більшовицькі та українсько-польські війни періоду Української революції 1917–1921 рр. Які повчальні уроки вони мають? Причини перемоги більшовиків, утвердження Радянської влади в Україні: історичні уроки для сьогодення	Слайди, проектор відеоданих, ПЕОМ	[6, 10, 11, 12, 28, 42, 45, 48, 51, 59, 69, 71, 80, 87]
		12	8	4	Тема 6. Україна в період радянського тоталітаризму (1921–1991 рр.).		
14.	Л	3	2	1	Тема 6. Заняття 1. Україна між двома світовими війнами. 1. Створення УРСР. Колективізація та голодомори в Україні. 2. Мовна, культурна і релігійна політика в Україні у міжвоєнний період. 3. Західноукраїнські землі між двома світовими війнами.	Слайди, проектор відеоданих, ПЕОМ	[4, 6, 7, 8, 25, 49, 51, 59, 76, 85]

1	2	3	4	5	6	7	8
					<u>Самостійна робота</u> Основний зміст нової економічної політики в Україні. Чи вивів НЕП країну з господарської розрухи? Обґрунтуйте відповідь. Політика більшовицької “українізації” та її вплив на розвиток культури. Ліквідація неписьменності. Сталінський “великий терор” в Україні. “Розстріляне відродження”. 10. Основний зміст німецько-радянського договору про ненапад від 23 серпня 1939 р. (“Пакт Молотова–Ріббентропа”) та його наслідки для українського народу. 6. Як у 1939–1940 рр. до СРСР були приєднані території Західної України, Північної Буковини та Бессарабії?		
15.	ГЗ	6	4	2	Тема 6. Заняття 2. Україна в Другій світовій війні. - Збройна боротьба на території України. - Наслідки війни для України. Внесок українського народу у перемогу над нацизмом і мілітаризмом. <u>Самостійна робота</u> Роль оборони столиці України у провалі плану Німеччини “блискавичної війни”. Наступ німецьких військ та їх союзників. Найбільші оборонні операції Червоної армії у 1941–1942 рр. (танкова битва під Дубно, Київська оборонна операція, оборона Одеси та Севастополя, Харківська битва 1942 р., трагедія Кримського фронту) та великі оточення (Київський, Уманський, Бердянський, Харківський та Керченський “котли”). Особливості боротьби ОУН–УПА у роки Другої світової війни: погляди учасників тих подій, Нюрнберзького трибуналу, СРСР та сучасної України.	Слайди, проектор відеоданих, ПЕОМ	[6, 45, 54, 55, 57, 64, 65, 66, 75, 81, 82, 87]
16.	С	3	2	1	Тема 6. Заняття 3. Україна в повоєнний період (1945 – початок 1990-х рр.) - Політико-економічний розвиток України у повоєнні роки. - Український чинник в обороноздатності СРСР. - Русифікаторська політика та дисидентський рух в Україні у 1960–1980 рр. <u>Самостійна робота.</u> Депортація населення з України (30–50-ті рр. ХХ ст.). Голодомор 1946–1947 рр. Передача Криму Україні у 1954 р.: російські міфи та історична правда. Розвиток української культури і мистецтва в 1950–1980 рр. Чорнобильська трагедія 1986 р. та її уроки. Українці в локальних війнах і збройних конфліктах другої половини ХХ ст.	Слайди, проектор відеоданих, ПЕОМ	[4, 6, 8, 10, 16, 50, 77]
		14	8	6	Тема 7. Україна незалежна, суверенна держава.		
17.	Л	3	2	1	Тема 7. Заняття 1. Державотворчі процеси в Україні наприкінці ХХ – початку ХХІ ст.	Слайди, проектор	[1, 7, 8, 9, 16, 25, 48, 49, 50,

1	2	3	4	5	6	7	8
					1. Набуття незалежності Україною та розбудова держави наприкінці XX – початку XXI ст. 2. Соціальний і культурний розвиток українського суспільства. <u>Самостійна робота.</u> Коли та за яких умов була прийнята Декларація про державний суверенітет України? У чому її історичне значення?, Коли була прийнята нова Конституція України і чим була зумовлена необхідність цього процесу? Що стримувало конституційний процес? Якою уявляли Україну різні політичні сили. “Майдан” як символ народного протесту та єднання українського народу. Причини і результати Помаранчевої революції 2004–2005 рр.	відеоданих, ПЕОМ	51, 56, 59, 74]
18.	ГЗ	4	2	2	Тема 7. Заняття 2. Розбудова Збройних Сил України 1991–2014 рр. 1. Вплив внутрішніх і зовнішніх факторів на будівництво Збройних Сил України. 2. Періодизація військового будівництва в Україні. 3. Формування та розвиток видів Збройних Сил України. <u>Самостійна робота.</u> Охарактеризуйте основні чинники, які вплинули на відродження Українського війська у 1991 р. У чому полягала та як вирішувалася проблема розподілу радянського Чорноморського флоту між Україною та Росією?. Головні пріоритети оборонної політики держави у 1991–2014 рр.	Слайди, проектор відеоданих, ПЕОМ	[4, 7, 8, 10, 36, 37, 68]
19.	С	3	2	1	Тема 7. Заняття 3. Україна 2014 р.: цивілізаційний вибір. 1. Революція гідності. 2. Анексія Криму та окупація Сходу України Російською Федерацією. <u>Самостійна робота.</u> Революція на граніті, чи Студентська революція на граніті 2–17 жовтня 1990 р.), Помаранчева революція (22 листопада – 8 грудня 2004 р.) та Революція Гідності, чи Євромайдан (21 листопада 2013 р. – 22 лютого 2014 р.) як віхи на шляху до формування української нації. Обґрунтуйте цю тезу.	Слайди, проектор відеоданих, ПЕОМ	[12, Режим доступу - електронний ресурс мережі Інтернет]
20.	ГЗ	4	2	2	Тема 7. Заняття 4. Війна за суверенітет і державну незалежність. 1. Національно-визвольний рух (добробати, волонтери). 2. Відродження Збройних Сил України. 3. Україна на історичному шляху: уроки та висновки	Слайди, проектор відеоданих, ПЕОМ	[12, Режим доступу - електронний ресурс мережі

1	2	3	4	5	6	7	8
					<u>Самостійна робота.</u> Поясніть причини розповсюдження сепаратистських настроїв та ідей “руського миру” на частині території України (на Сході та Півдні). Керівництво РФ намагається переконати світ, що в Україні відбувається внутрішній збройний конфлікт. Які факти та аргументи спростовують це? Розкрийте характер дій частин і з’єднань Збройних Сил України під час проведення АТО.		Інтернет]
21.	ГЗ	6	6	-	Екскурсія до Національного музею історії України.		
22.	СР	6		6	Есе з актуальної тематики курсу навчальної дисципліни		[1-87]
23.	Екз.	8	2	6	Екзамен за темами 1–7.	Комплект тестових завдань	[1-87]
Усього за навчальну дисципліну		90	54	36	Л – 16 год., С – 12 год., ГЗ – 24 год., Екз. – 2 год.		

б) заочна форма здобуття освіти

№ п/п	Вид навчального заняття	Кількість годин	Із них		Курс (навчальний збір) номери та назва тем і навчальних занять, навчальні питання заняття, завдання для самостійної роботи	Матеріально-технічне забезпечення	Рекомендована література
			Навчальних занять під керівництвом викладача	Самостійної роботи			
1	2	3	4	5	6	8	
		90	10	80	1 курс		
				80	1 настановчий збір		
1.	Л	2	2		Вступ: Історія України та української культури: предмет і завдання навчальної дисципліни. 1. Предмет, завдання та порядок вивчення дисципліни. 2. Україна в історії європейської цивілізації.	Слайди, проектор відеоданих, ПЕОМ	[1, 4, 5, 6, 7, 19, 25, 26, 49]
					Тема 1. Стародавня історія України.		
	Л	2	2		<u>Тема 1. Заняття 1.</u> Заселення території України, утворення та функціонування перших протодержав. 1. Формування перших державних утворень на землях України. 2. Культура та побут кочових і осілих народів.	Слайди, проектор відеоданих, ПЕОМ	[4, 5, 6, 13, 14, 16, 17, 18, 26, 27, 30, 33, 41, 72]
3.	ГЗ	2	2		<u>Тема 1. Заняття 2.</u> Східні слов'яни: їх культура та побут. 1. Формування племен та племінних союзів слов'ян. 2. Розвиток суспільства, формування етносів, культурні відмінності. 3. Військова справа перших державних утворень на території України.	ПЕОМ, проектор, відеокамера	[8, 9, 10, 11]
Усього за 1 навчальний збір		6	6		Л – 4 год, ГЗ – 2 год.		

1	2	3	4	5	6	8	
					1 курс 2 підсумково настановчий збір		
		4	4		Тема 7. Україна незалежна, суверенна держава.		
4.		2	2		<u>Тема 7. Заняття 1.</u> Державотворчі процеси в Україні наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. 1. Набуття незалежності Україною та розбудова держави наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. 2. Соціальний і культурний розвиток українського суспільства.	ПЕОМ, проектор, відеокамера	[12, Режим доступу - електронний ресурс мережі Інтернет]
5.	Екз.	2	2		Екзамен за темами 1–7.	Комплект тестових завдань	[1-87]
		4	4				
Усього за навчальну дисципліну		90	10	80	Л – 6 год., ГЗ – 2 год., Екз. – 2 год. СР – 80 год.		

4. Індивідуальні завдання

Робочою програмою навчальної дисципліни передбачено такі індивідуальні завдання для курсантів: доповіді на семінарах (презентації), есе.

5. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни використовуються такі методи навчання:
пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний) – викладач організує сприймання та усвідомлення курсантами інформації, а курсанти здійснюють сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування її;

репродуктивний – викладач дає завдання, у процесі виконання якого курсанти здобувають уміння застосовувати знання за зразком;

евристичний (запитальний, пошуковий) – курсант формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють слухачі під його керівництвом (при цьому відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності слухачів);

дослідницький – викладач ставить перед курсантами проблему, а ті вирішують її самостійно, висувуючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, матеріали тощо.

інформаційно-повідомляючий метод викладання і виконавчий метод навчання – викладання навчального матеріалу без докладного пояснення, узагальнення й систематизації, а курсанти – заучують його без достатнього аналізу та осмислення;

пояснювальний метод викладання і репродуктивний метод учіння – викладач не тільки повідомляє певні факти, а й пояснює їх, домагаючись осмислення, засвоєння курсантами (слухачі засвоюють матеріал на рівні розуміння і запам'ятовування);

пояснювально-спонукальний метод викладання і частково-пошуковий метод навчання – викладач частину навчального матеріалу подає в готовому вигляді, іншу частину – через проблемні завдання; курсанти засвоюють навчальний матеріал як за допомогою репродуктивного, так і творчого, дослідницького методу;

спонукальний метод навчання і пошуковий метод навчання – викладач ставить перед слухачами проблемні питання і завдання, організовуючи їх самостійну діяльність; курсанти самостійно здобувають і засвоюють нові знання в основному без допомоги викладача.

Словесні методи навчання – інформація подається курсантам через слово викладача, а сприймання її здійснюється у процесі слухання її. Це: евристичний (запитальний) – бесіда; та акроматичний (викладальний) – пояснення, розповідь, лекція, робота з підручником.

Бесіда – діалогічний метод навчання, за якого викладач за допомогою вдало поставлених питань спонукає курсантів відтворювати раніше набуті знання, робити самостійні висновки-узагальнення на основі засвоєного фактичного матеріалу.

Пояснення – словесне тлумачення понять, явищ, слів, термінів, принципів дій, прикладів тощо.

Розповідь – образний, динамічний, емоційний виклад інформації про різні явища і події.

Лекція – інформативно-доказовий виклад великого за обсягом, складного за логічною побудовою навчального матеріалу.

Робота з підручником – самостійне опрацювання курсантами друкованого тексту, що дає їм змогу глибоко осмислити навчальний матеріал, закріпити його, виявити самостійність у навчанні. Самостійна робота учнів з підручником — один з найважливіших методів набуття систематичних, міцних і ґрунтовних знань.

Наочні методи навчання: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.

Ілюстрування – оснащення ілюстраціями статичної (нерухомої) наочності, малюнків, карт, схем та ін.

Демонстрування – показ різноманітних наочних об'єктів – реальних предметів (безпосередня наочність) та їх зображень (опосередкована наочність).

Самостійне спостереження – безпосереднє споглядання та сприймання явищ дійсності, здобуття знання не тільки з книг, а й безпосередньо з життя, власних спостережень і дослідів.

Практичні методи навчання: вправи, дослідні роботи.

Вправи – цілеспрямоване, багаторазове повторення курсантами певних дій та операцій (розумових, практичних) для формування навичок і вмінь.

Дослідні роботи – пошукові завдання, проекти, що передбачають індивідуалізацію навчання, розширення обсягу знань курсантів, використовуються на факультативних, гурткових заняттях з метою підготовки курсантів до виконання навчальних завдань на найвищому рівні пізнавальної активності та самостійності; сприяють поєднанню теорії з практикою, формуванню в курсантів активності, ініціативи, допитливості, творчої уяви, уміння зосереджуватися, спонукають до самостійної пошукової діяльності.

Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

Методи формування пізнавальних інтересів курсантів:

створення ситуації новизни навчального матеріалу – окреслення нових знань у процесі викладання, створення атмосфери морального задоволення від інтелектуальної праці.

опори на життєвий досвід слухачів – використання у навчальному процесі життєвого досвіду викладачів/слухачів (фактів, явищ, які вони спостерігали в житті, навколишньому середовищі або в яких самі брали участь) як опори при вивченні нового матеріалу.

створення відчуття успіху в навчанні – постійне відчуття курсантам успіху в навчанні.

Метод стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні – показ курсантам суспільної та особистої значущості курсанта; висунення вимог, дотримання яких означає виконання ними свого обов'язку; привчання їх до виконання вимог; заохочення до сумлінного виконання обов'язків; оперативний контроль за виконанням вимог і в разі потреби – вказівки на недоліки та зауваження.

6. Види контролю успішності навчання

Протягом навчання проводяться такі види контролю: поточний, самоконтроль, підсумковий.

Формами контролю знань є: усне опитування, спостереження за діяльністю слухачів, письмовий, практичний. Може також застосовуватися тестовий контроль.

Поточний контроль проводиться під час всіх видів занять у формі усного опитування та спостереження за діяльністю курсантів.

Самоконтроль є складовою освітнього процесу, що органічно взаємопов'язаний зі засвоєнням навчального матеріалу та формуванням професійної майстерності курсантами.

Підсумковий контроль за навчальною дисципліною проводиться у формі заліку, що проводиться по завершенню вивчення логічно завершених частин програми навчальної дисципліни у формі прилюдного захисту слухачами індивідуального (колективного) наукового проекту.

7. Критерії оцінювання результатів навчання

Рейтингова оцінка навчальної дисципліни.

Рейтингова оцінка навчальної дисципліни (**R**) формується як сума всіх рейтингових балів курсанта:

денна форма навчання:

за відповіді на групових заняттях (**R_{ГЗ}**) та круглих столах (**R_{КС}**), виконання індивідуального завдання (**R_{ІЗ}**), складання екзамену **R_{ДЗ}**:

$$R = R_{ГЗ} + R_{КС} + R_{ІЗ} + R_{ДЗ}$$

заочна форма навчання:

за відповіді на групових заняттях (**R_{ГЗ}**) та круглих столах (**R_{КС}**), виконання індивідуального завдання (**R_{ІЗ}**), складання екзамену **R_{ДЗ}**:

$$R = R_{ГЗ} + R_{КС} + R_{ІЗ} + R_{ДЗ}$$

Для визначення оцінки за національною шкалою рейтингова оцінка (в балах) навчальної дисципліни (**R**) переводиться згідно з таблицею:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	Рівень навчальних досягнень
	для екзамену (заліку), есе за темою обраною курсантом.	
90 - 100	5 (відмінно)	“відмінно”
80 - 89	4 (добре)	“дуже добре”
65 - 79		“добре”
55 - 64	3 (задовільно)	“задовільно”
50 - 54		“достатньо”
1 - 49	2 (незадовільно)	“незадовільно”, з можливістю повторного складання

Результати заліку оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів. У разі, коли відповіді за всі завдання курсанта оцінені менше ніж в 50 балів, він отримує незадовільну оцінку за результатами заліку. Курсант має дві спроби повторно скласти залік, при цьому для другої спроби, рішенням начальника кафедри, створюється комісія з числа науково-педагогічних працівників кафедри.

Критерії оцінювання екзамену:

90 - 100 – курсант має системні, глибокі знання, виявляє неординарні творчі здібності, вміє формулювати і визначати шляхи розв’язування проблеми, виявляє власне ставлення до них;

80 - 89 – курсант має глибокі знання, здатний аргументовано і творчо використовувати їх у нестандартних ситуаціях, вміє формулювати і визначати шляхи розв’язування проблеми;

65 - 79 – знання курсанта є достатньо повними, слухач вміє правильно аналізувати теоретичний матеріал, робити висновки. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями;

55 - 64 – курсант правильно, логічно відтворює матеріал, застосовує знання у стандартних ситуаціях, розуміє основні теоретичні положення, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок;

50 - 54 – курсант розуміє основний теоретичний матеріал з зазначених питань співбесіди, здатний з помилками й неточностями дати відповідь на питання;

1 - 49 – курсант знає близько половини теоретичного матеріалу, під час викладення матеріалу допускає суттєві неточності, для надання правильних відповідей йому потрібна допомога членів комісії;

Оцінка за екзамен не може бути меншою 50 балів для отримання загальної позитивної оцінки за навчальну дисципліну.

Під час визначення рейтингової оцінки навчальної дисципліни (**R**), отримані бали за екзамен враховуються з коефіцієнтом 0,4.

Розподіл балів, які отримують курсанти:

Максимальна/мінімальна оцінка в балах										
Поточне оцінювання та самостійна робота									Екз.	Всього
У тому числі за темами							Есе	Всього		
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7				
10/5	10/5	10/5	10/5	10/5	10/5	10/5	10/5	80/40	20/10	100/50

Максимальна кількість балів, яку може отримати курсант за роботу на одному занятті:

Вид заняття (завдання)	Кількість балів
Групове заняття	5
Семінар/Круглий стіл	5
Індивідуальне завдання	20

Умови допуску до екзамену

У ході викладання навчальної дисципліни здійснюється вхідний, поточний і підсумковий контроль рівня та повноти знань й умінь.

Вхідний контроль проводять на першому занятті для з'ясування рівня загальноосвітніх історичних знань курсантів тестуванням протягом 15 хв.

Поточний контроль рівня теоретичних знань курсантів може проводитися під керівництвом викладача під час усіх видів занять у формі: контрольних опитувань, лекцій, співбесід з окремих питань. Засобами поточного контролю є: тестові завдання, виступи на семінарах, групових і практичних заняттях, презентації письмових робіт та захист індивідуальних і колективних проектів. Результати поточного контролю враховують під час оцінювання успішності за навчальну дисципліну.

Підсумковий контроль за навчальну дисципліну здійснюють в ході екзамену у формі письмової роботи та усної співбесіди для уточнення рівня підготовки курсанта.

Результати складання курсантами екзамену оцінюють за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Курсант допускається до екзамену, якщо він до підсумкового контролю ліквідував заборгованість за всіма видами робіт, які передбачені індивідуальним навчальним планом (робочою програмою навчальної дисципліни) та набрав не менше ніж 50 % балів (30 балів) від суми рейтингових балів контрольних заходів протягом вивчення тем навчальної дисципліни.

Курсант який набрав протягом вивчення тем навчальної дисципліни та виконання індивідуального завдання рейтингову оцінку менше за 50 % від максимальної кількості балів (30 балів), до екзамену не допускається.

8. Методичне забезпечення

1. Методичне забезпечення навчальної дисципліни включає:

- 1.1. Підручники та навчальні посібники з навчальної дисципліни.
- 1.2. Матеріали лекцій тощо.
- 1.3. Організаційно-методичні вказівки з відпрацювання (есе, наукових статей).

2. Рекомендований перелік тем Есе.

1. Поясніть вислів Дж. Оруелла: “Той, хто керує минулим, – керує майбутнім. Той, хто керує теперішнім, – керує минулим”.
2. Культурна спадщина (назва регіону, області, населеного пункту).
3. Що притаманно українському менталітету?
4. Які духовні злами, що набули масштабів загальнонародної та загальнонаціональної трагедії, мали місце в історії української культури?
5. Видатні діячі науки, культури, освіти та ін. вихідці з України (регіону, області).
6. Спростуйте чи підтвердіть думку О. Купріна: “Мова – це історія народу. Мова – це шлях цивілізації і культури”.
7. Військова спадщина (назва регіону, області, населеного пункту).
8. Видатні воєначальники вихідці з України (регіону, області).
9. Чого я не знав з історії свого (назва регіону, області, населеного пункту).
10. Які, на Вашу думку, давні культурні та військові традиції українського народу використовуються у Збройних Силах України (обґрунтувати).
11. Які, на Вашу думку, актуальні теми з історії України залишилися неохопленими та їх доцільно включити до програми навчальної дисципліни (обґрунтувати).

Курсанти можуть обрати власну тему в межах плану навчальної дисципліни, яка, на їх думку, є актуальною. Тему есе погоджують з викладачем.

2.1 Методичні рекомендації щодо написання есе.

Есе – (*exagium* – лат. “зважування”) – жанр твору невеликого обсягу й вільної композиції; (*essay* – англ.) означає “нарис”, “твір”, “спроба самостійного аналізу” та “обґрунтування теоретичної гіпотези”; (фр. *Essai*) “спроба, проба, нарис”.

Есе виражає індивідуальні враження й міркування автора з конкретного приводу або предмета й не претендує на вичерпне трактування. Есе властиві образність, рухливість асоціацій, нерідко антитиповість мислення,

орієнтування на відвертість і розмовну інтонацію. Есе припускає вираження автором своєї точки зору, особистої суб'єктивної оцінки предмета міркування, дає можливість нестандартного (творчого), оригінального висвітлення матеріалу.

Есе – це суб'єктивний, індивідуальний, самостійний простір, де формуються позиції, висловлюються думки, передбачення та демонструється відповідне індивідуалізоване ставлення.

Тому, головна місія та мета есе – це викладення самостійного бачення проблеми, питання, теми на підставі опрацьованого матеріалу та аргументів.

Найлегший спосіб представити головну ідею – це висловити її в першому реченні абзацу, а далі подати факти й приклади цієї ідеї. Кожний пункт має бути пов'язаний з головним реченням. Інформацію, яка не стосується головної ідеї, не варто наводити. Але в есе не існує жорсткої регламентації системності викладу, аргументованих висновків. Відштовхуючись від тези (ідеї), автор може, вільно використовувати свої особисті враження, роздуми, асоціації. Есе не може бути побудоване на однозначності, застиглих фактах та судженнях. Це надзвичайно рухома, жива, оригінальна система поглядів конкретного автора.

Тема есе формулюється у вигляді проблемного питання, що має спонукати до міркування, а не тільки до логічної побудови відповіді з окремих понять і визначень. Робота має передавати погляди автора, його сприйняття фактів, думки народжені в процесі роздумів. Найбільше цінується самостійність, аргументованість, оригінальність вирішення проблеми, дискусійність.

Процес написання есе можна розбити на кілька етапів: обмірковування – планування – написання – перевірка – виправлення.

Планування – визначення мети, основних ідей, джерел інформації, термінів закінчення й подання роботи.

Мета повинна визначати дії.

Ідеї, як і мета, можуть бути конкретними й загальними, більше абстрактними.

Думки, почуття, погляди й подання можуть бути виражені у формі аналогій, асоціацій, припущень, міркувань, суджень, аргументів, доводів тощо.

Джерела. Тема есе підкаже, де шукати потрібний матеріал. Звичайно користуються бібліотекою, Інтернет-ресурсами, словниками, довідниками. Перегляд означає редагування тексту з орієнтацією на якість і ефективність.

Якість тексту складається із чотирьох основних компонентів: ясності думки, виразності, грамотності й коректності. Необхідно чітко і ясно формулювати ідеї, які хочете виразити, інакше вам не вдасться донести ці ідеї й відомості.

Виразність – це доступність тексту для розуміння. Легше всього її можна досягти, користуючись логічно й послідовно ретельно обраними словами, фразами й взаємозалежними абзацами, що розкривають тему.

Грамотність відбиває дотримання норм граматики й правопису. Якщо в чомусь сумніваєтеся, загляньте в підручник, словник або посібник зі стилістики чи дайте прочитати написане людині, чия манера писати вам подобається.

Коректність – це манера письма. Писати треба полемічно, але ввічливо.

Структура есе.

Щоб у вашого есе справді був зміст, необхідно задати йому головну ідею. Вона повинна проходити червоною лінією через все есе. Інші ідеї – менш яскраві – повинні підтримувати те, що ви збираєтесь донести до читача.

Сама по собі структура есе повинна мати сенс. Інші ідеї повинні логічно узгоджуватися. За такою структурою можна писати есе, наповнюючи його потрібними фактами. Важливо також, щоб висновок “повертався” до головної ідеї. Іншими словами, він повинен містити те, що було написано у вступі.

Складові есе.

1. ВСТУП – це суть і обґрунтування вибору даної теми. Вступ складається із групи компонентів, пов’язаних логічно і стилістично.

На цьому етапі дуже важливо правильно сформулювати питання, на які ви збираєтесь знайти відповіді у своєму пошуку.

При роботі над вступом можуть допомогти відповіді на такі питання:

Чому тема, яку я висвітлюю, є важливою на даний момент?

Які поняття будуть вміщені у мої роздуми над темою?

Чи можу я поділити тему на декілька підтем?

Чи треба давати визначення термінам, вжитим у темі есе?

2. ОСНОВНА ЧАСТИНА – це теоретичні основи обраної теми та викладення основного питання. Ця частина передбачає розвиток аргументації, аналіз, а також їх обґрунтування, виходячи з конкретних даних, інших аргументів і позицій з цього питання. У цьому полягає основний зміст есе і це найскладніший етап. Тому важливе значення мають підтеми (підзаголовки), на основі яких здійснюється вживання аргументів.

Залежно від поставленого питання, аналіз здійснюється на основі таких категорій:

Причина – наслідок;

Загальне – особливе;

Форма – зміст;

Частина – ціле;

Постійна ознака – змінна ознака;

У процесі побудови есе важливо пам’ятати, що один абзац має містити одне твердження і відповідне доведення, підкріплене ілюстративним або науковим матеріалом.

Велике значення для написання есе має вміння спостерігати. Об’єктом ваших спостережень та описів можуть бути різноманітні речі, люди, процеси,

дії і навіть почуття. Ваше завдання – дати яскраве уявлення про предмет дослідження, передати своє враження про нього, свою оцінку.

3. ЗАВЕРШУЮЧА ЧАСТИНА – це узагальнення й аргументовані висновки з теми із вказівкою сфери застосування. Підсумок есе – це і додаткові пояснення, уточнення, підкріплення викладеного в основній частині. Для цього рекомендують вживати повторення, ілюстрації, цитати, вражаючі твердження.

Хоча творча робота здебільшого має тричастинну структуру, робота має бути цілісною, а не “склеєним” зі вступу, основної частини та висновку. Важливу роль тут відіграють “місточки” – переходи від однієї частини до іншої.

Як НЕ слід писати есе.

1. НЕ вносьте в есе інформацію, яка не підтверджує вашу думку.
2. НЕ треба писати особисту біографію, детальні подробиці вашого життя.
3. НЕ бійтесь починати спочатку, вже написана робота не відповідає на питання есе.
4. НЕ намагайтеся злякати всіх надзвичайним словниковим запасом.
5. НЕ використовуйте загальний набір банальних фраз та тверджень.
6. НЕ перебільшуйте.
7. НЕ будуйте роботу лише на простих реченнях.
8. НЕ використовуйте цитати без імені автора.
9. НЕ здавайте роботу, не перевіривши її.

Прийоми написання есе.

1. Хронологічний. Щоб не заплутався в подіях, необхідно поступово переходити від одного випадку до іншого. Для цього існує таке поняття як послідовність подій. Недолік у такого прийому один: есе може вийти нудним. Щоб цього не відбулося, не зациклюйтесь на часі - просто згадуйте його. Не намагайтеся також описати все, що відбувалося в певний період. Пам’ятайте, що відштовхуватися потрібно від того, як звучить тема (що у вас запитують).

2. Розповідь. За допомогою цього прийому есе перетворюється в повість. Починається таке есе з якої-небудь події або факту, що триває до самого кінця. У процесі можна підкреслювати різні якості, можливості або знання, які пов’язані з темою.

3. Опис. Цей прийом дуже близький до розповіді, однак наявність якої-небудь події не обов’язкова. При цьому характерними рисами такого есе є роздуми автора, що підтверджується фактами, посиланнями на роздуми, ідеї інших дослідників.

4. Порівняння. Прийом застосовується в основному до питання, за яким потрібно описати, наприклад, досвід або ж невдачу. Однак цим використання такого підходу не обмежується.

Написання есе.

При підготовці чернетки головне завдання – напрацювати аргументацію, вдосконалити основні думки та розташувати їх в логічній послідовності, при потребі супроводжувати ілюстративним та додатковим матеріалом.

При редагуванні (вичитці), перш за все, зверніть увагу на “силу”, спроможність власної аргументації:

Чи переконливо це?

Чи достатньо використано дані?

Чи ефективно вони використані?

Після того, як ви підготували матеріал рекомендуємо на певний час відволіктися від есе (на день-два), можете знову прочитати його “зі свіжими думками”. Об'єктивно аналізуйте есе, ґрунтуючись на трьох складових: зміст, структура, інтерес. Зосередьтесь на важливих питаннях. Подумайте про те, як реорганізувати фрази, що підтримують вашу ідею, видаліть уривки з тексту, які не мають відношення до теми або недоречні в даному контексті. На перший план віднесіть більш значимі аргументи, доводи, докази. Перевірте, чи немає не до кінця розкритих думок, при необхідності спробуйте їх викласти ясніше.

В ході самоконтролю радимо задати собі наступні запитання:

Відповів(ла) чи ні я на задані питання?

Підтверджував(ла) чи ні написане конкретними прикладами (аргументами)?

Чи було мною написано щось особливе?

Чи могло моє есе бути написано якоюсь іншою людиною?

Чи є оригінальним моє есе?

Після прочитання есе, яка про мене складається думка?

Що стосується вступу: чи не занадто багато там загальних фраз? Чи може есе обійтися без них?

Що запам'ятовується в есе?

9. Рекомендована література

Основна (базова)

1. Конституція України;
2. Закон України “Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності” від 1 січня 2023 року;
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2023 р. «Про схвалення Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023 - 2025 роках»;
4. Доктрина з воєнно-історичної роботи в Збройних Силах України. – жовтень 2020 р. – ВКП 1-00 (86) 01.01. – Воєнно-наукове управління Генерального штабу Збройних Сил України спільно з Національним університетом оборони України;

5. Бойко О.Д. Історія України: підручник, Київ, 2014. – 720 с;
6. Вторгнення в Україну: Хроніка російської агресії / [Д. Тимчук, Ю. Карін, К. Машовець, В. Гусаров]. – К.: Брайт Стар Паблішинг, 2016. – 240 с.;
7. Добробати / [Катерина Гладка, Дмитро Громаков, Вероніка Миронова та ін.]. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Харків: Фоліо, 2017. – 325 с.;
8. Дмитро Дорошенко. Нарис історії України. Центр навчальної літератури (ЦУЛ)., 2022. – 188 с.;
9. Збройна агресія Російської Федерації проти України. Інформаційно-довідковий матеріал. – К.: НУОУ ім. І. Черняхівського, 2015. – 14 с.;
10. Збройна агресія Російської Федерації проти України та проведення антитерористичної операції (2014–2018) / [І. І. Фурман, С. В. Сидоров, І. С. Печенюк та ін.]. – К.: ЦП “Компринт”, 2019. – 30 с.;
11. Історія Криму в запитаннях та відповідях / НАН України. Ін-т історії України; відп. ред. В. Смолій; упоряд. Г. Боряк. – К.: Наукова думка, 2015. – 527 с.;
12. Історія України / [В. Ф. Верстюк, О. В. Гарань, О. І. Гуржій та ін.]; за ред. В. А. Смолія. – К.: Альтернативи, 1997. – 416 с.;
13. Історія України: Хрестоматія / Упоряд. В. М. Литвин. – К.: Наукова думка, 2013. – 1056 с.;
14. Історія України [Текст]: навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни / уклад. А. І. Зякун. – Суми: ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2008. – 187 с.;
15. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.]; за заг. ред. М. І. Бушина, О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси: ЧДТУ, 2016. – 644 с.;
16. Історія українського війська: підручник / [П. П. Ткачук, С. В. Сидоров, А. І. Харук та ін.]. – Львів: НАСВ, 2017. – 407 с.;
17. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. – К.: Либідь, 2002. – 656 с.;
18. Історія української культури / За ред. О. Павлова. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.;
19. Інна Тетарчук, Т. Дяків. Історія України. Центр навчальної літератури (ЦУЛ)., 2022. – 188 с.;
20. Піддубний С. В. Книга Великий код України-Русі, 2020. – 544 с.;
21. Піддубний С. В. Історія прадавньої України. 2023. – 224 с.

Додаткова

22. Анексія Автономної Республіки Крим і війна на Донбасі. 2014-2015 рр.: зб. матер. Всеукр. наук. військ.-істор. конф., 23 вересня 2015 р. / Нац. військ.-істор. музей України. – К., 2015. – 301 с.;
23. Березовець Т. Анексія: острів Крим. Хроніки “гібридної війни”. –

К.: Брайт Стар Паблішинг, 2015. – 391 с.;

24. Казанський Д., Воротинцева М. Як Україна втрачала Донбас. – К. : Книжкове вид-во “Чорна гора”, 2020. – 326 с.;

25. Козинець І. П., Клименко В. С. Вплив міжнародних безпекових організацій на врегулювання конфлікту на Сході України // Воєнно-історичний вісник. – 2015. – Вип. 3. – С. 60–64.;

26. Красюк О. А. Академія військово-морських сил імені П. С. Нахімова в умовах анексії Криму Російською Федерацією (лютий–березень 2014 р.): нотатки очевидця // Воєнно-історичний вісник. – 2015. – Вип. 3. – С. 47–55; 2015. – Вип. 4. – С. 35–40.;

27. Макарчук С. А. Етнічна історія України: навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 472 с.;

28. Малюга В. М. Основні напрямки інформаційно-психологічного впливу на військовослужбовців Збройних Сил України в ході анексії Росією Кримського півострова у лютому–березні 2014 року // Воєнно-історичний вісник. – 2014. – Вип. 1. – С. 121–125.;

29. Оборона Донецького аеропорту – приклад мужності і героїзму українських воїнів / Департамент соціальної та гуманітарної політики Міністерства оборони України 21.01.2016 № 223/1/1-тлг. – 8 с.;

30. Осьодло В. І., Будагьянц Л. М. Ідентичність українських громадян Сходу: витоки, специфіка, тенденції // Воєнно-історичний вісник. – 2014. – Вип. 2. – С. 5–10.;

31. Павленко С. Ф. Джерела з історії культури України: навч. посіб. Ч. 1. / [С. Ф. Павленко, М. Г. Щербак, Ю. М. Сорока, Ю. В. Булгаков]. – К.: Логос, 2017. – 147 с.;

32. Підпригора І. І. Весна 2014 (... отака ось хренова весна). – К.: ЦП “Компринт”, 2017. – 90 с.;

33. Світова гібридна війна: український фронт: монографія / за заг. ред. В. П. Горбуліна. – К.: НІСД, 2017. – 496 с.;

34. Скрябін О. Л. Збройні Сили України в антитерористичній операції 2014 року: історико-хронологічний аспект // Воєнно-історичний вісник. – 2015. – Вип. 4. – С. 94–98.;

35. Слабошпицький М. Велика війна 2014... Україна: виклики, події, матеріали. – К.: Ярославів Вал, 2015. – 320 с.;

36. Українська культура: історія і сучасність: навч. посіб. / [С. О. Черепанова, В. Г. Скотний, І. В. Бичко та ін.]. – Львів: Світ, 1994. – 455 с.

37. РІК Незламності: “Крах операції – Z”: монографія / за заг. ред. М. Ковалю. – К.: НУОУ. 2023 р. – с. 320.

10. Інформаційні ресурси

38. Електронна бібліотека Національного університету оборони України <https://nuou.org.ua/>;

Робоча програма навчальної дисципліни “Історія України та української культури”, циклу загальної підготовки курсантів за освітньо-професійною програмою “Фізичне виховання і спорт у Збройних Силах” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 017 “Фізична культура і спорт”, спеціалізацією “Фізичне виховання і спорт у Збройних Силах”.

Розробники програми:

полковник Олександр ДАЦЕНКО начальник кафедри воєнної історії України навчально-наукового інституту воєнної історії, кандидат історичних наук, доцент;

полковник Сергій ІВАНЕНКО, старший викладач кафедри історії війн і воєнного мистецтва навчально-наукового інституту воєнної історії, доктор філософії.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри воєнної історії України

Протокол від “20” серпня 2024 року № 1

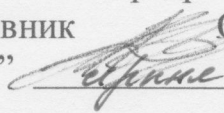
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Навчально-науковий інститут воєнної історії

Кафедра воєнної історії України

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник кафедри воєнної історії України

полковник Олександр ДАЦЕНКО

“ 30 ” 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ” (ОК 1)

з підготовки курсантів Національного університету оборони України

Ступінь вищої освіти	бакалавр
Освітньо-наукова програма	“Фізичне виховання і спорт у Збройних Силах”
Галузь знань:	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність:	017 “Фізична культура і спорт”
Спеціалізація:	“Фізичне виховання і спорт у Збройних Силах”
Цикл	професійної підготовки
Статус навчальної дисципліни:	обов’язкова
Форма здобуття освіти:	денна, заочна
Мова навчання:	українська

39. Електронна бібліотека інституту Історії України НАН України
<http://history.org.ua/uk>;

40. Електронні ресурси Українського інституту національної пам'яті
<https://uinp.gov.ua/> .

Як інформаційні ресурси використовується текстова, графічна, аудіо-, відео- та інша інформація, зафіксована на матеріальних носіях та що зберігається в інформаційних системах (бібліотеках, архівах, фондах, банках даних, музейних сховищах тощо).